

● O EROINĂ A GENERAȚIEI MELE

Piesa *De n-ar fi iubirile...* și rolul Jana Mincu mi s-au părut cu totul și cu totul neobișnuite. La început, am primit rolul cu teama că nu voi reuși să mă apropiu de el, să-i dau viață; era pentru prima oară când făceam cunoștință cu un astfel de rol și cu o astfel de piesă. Este în chipul acesta ceva cu totul nou: sub aparențele cele mai obișnuite, ale unei fete abia ieșite din adolescență, se conturează un om format, cu o personalitate originală și fermecătoare, cu principii de viață clare și cu o ideologie înaintată. Deși nu este încă membră de partid, Jana Mincu este, cu toată ființa ei, comunistă — cea mai tină eroină comunistă a dramaturgiei noastre. Ea este întrucâtva un rezultat, o chintesență, un cumul al calităților morale ale generațiilor succesive de eroi pozitivi, înaintați. Numai că, fiind o mlădiță a anilor noștri, un „copil al Republicii”, crescută și educată în condițiile regimului de democrație populară, tot ceea ce era la înaintașii ei cucerire prin luptă, rezultat al înfringerii nu numai a dușmanului din afară, dar și a însemnelor cu care societatea burgheză marca pe fiecare om trăind în lăuntru ei, este la ea de acum firesc, organic, face parte din natura ei, iar procesul de transformare pe care-l trăiește este un proces de autodepășire (în relațiile cu Radu Andone). Jana Mincu a crescut la sondă, printre muncitori. S-a jucat, când era copil, „de-a intervenția”, a studiat și s-a întors între ai ei — toate acestea fără a trece prin lupte interioare, prin sfîșieri sterile, pentru că acesta era drumul ei. Ea știe „pentru ce”; ea, a făcut o descoperire — „foarte mare și foarte secretă” —: că „în fiecare «eu» e iubire... forajul e tot iubire...”, iar datoria e, pentru ea, „un ideal, o convingere”. „Nu există o parte a ta. Totul e al tău, și în acest «tot», al tău, e sensul iubirii!”

De aceea și trece atât de firesc la acțiune — pentru că este convinsă că fiecare faptă poartă pecetea „felului tău de a fi, de a gândi, de a înțelege viața”.

Noutatea de fond a rolului comportă și o înnoire a tratării lui artistice. Formula pe care a găsit-o autorul mi-a ridicat însă o mare problemă, obligîndu-mă să interpretez în același timp două personaje și să dau personalitate amîndurora. Jana trebuie să trăiască pe scenă așa cum fusese în viață: veselă, prietenoasă, caldă, puternică, cu o mare capacitate de dăruire în înfăptuirea idealurilor ei. (Toate aceste date reies mai cu seamă din ceea ce spun despre ea celelalte personaje, și nu din acțiunile ei în scenă.) În același timp, trebuie să interpretez și un al doilea rol, „al meu”, al actriței, care, în fața spectatorilor și împreună cu ei, participă la dezbaterile problemelor ce se pun în scenă.

Treptat am început să mă apropiu de sufletul și de gândurile Janei, dîndu-mi seama că îmi este foarte cunoscută și apropiată. Am înțeles că facem parte din aceeași generație, că idealurile noastre sînt comune. Pe măsură ce o îndrăgeam și o înțelegeam, mi-era mai ușor să mă detașez de ea și să povestesc, să apăr cauza Janei și să acuz concepțiile false cu care nu se putea împăca nici ea. Pătrunzînd sensul celor spuse, mi-a devenit clar că principiile eroinei mele sînt adevărate și esențiale în orice loc ai trăi, oriunde ți-ar fi dat să muncești. Un asemenea rol este o școală pentru orice actor — o școală, în primul rînd, de etică.

Deși dificil, rolul Jana Mincu a constituit pentru mine un fericit prilej de întîlnire artistică cu un foarte interesant om al timpului nostru.

Leopoldina Bălănuță